

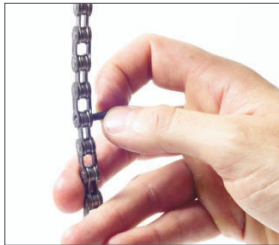
Ketting onderhouden en vervangen

Het volledige overzicht om je ketting te openen, te sluiten en te onderhouden.

1 KETTING ONOPENEN

We gebruiken hier een Shimano-ketting, want de genoemde principes gelden voor alle kettingen. Met uitzondering van speciale sluitmethodes. Vergelijk het aantal schakels van de oude ketting met de nieuwe, dan kun je die gelijk op de juiste lengte inkorten. Zonder oude ketting leg je de nieuwe op het kleinste kettingblad en de kranen. Trek de uiteindes bij elkaar tot de ketting n'et onder spanning staat en niet meer tegen de achterderailleur aan komt. Gebruikt de ketting een speciale sluitschakel, zorg dan dat beide uiteindes van de ketting een binnenschakel zijn, voor een sluitpin heb je een binnen- en een buitenschakel nodig.

2 SLUITPEN

Een sluitpen is een betrouwbare manier om je ketting te sluiten, mits je hem goed gebruikt. Zorg als eerste voor het juiste type, bijvoorbeeld 9- of 11-speed. Steek de geleidestift met de punt in de ketting en duw hem met de hand door. Gebruik dan een pons om de pin zelf in de schakels te duwen. Eerst voel je veel weerstand, hier draai je doorheen. Als je voor de tweede keer weerstand voelt, moet je stoppen. Haat gerust de kettingpons los om te kijken of je at te ver bent, verder duwen kan altijd nog. De pen moet aan beide kanten evenveel uitsteken, hierbij steekt de geleidestift volledig uit de schakel. Als de ketting goed geponst is, kan de schakel soepel en vrij bewegen.

3 BREEKPEN

Bij Shimano-kettingen moet je de geleidestift van de sluitpen afbreken. Hiervoor gebruik je een tang of het gaatje in je kettingpons. Campagnolo-sluitpinnen hebben een geleidestift die je er zo uittrekt. Bij singlespeed- en andere brede kettingen kan je vaak ook de oude pin terugduwen. Ook 8- en 9-speed kettingen kunnen zo gerepareerd worden, al vormt die pin een zwakke plek die vaak later breekt, dus doe dit alleen in noodgevallen. Wil je een pin terug kunnen duwen, draai hem dan niet helemaal uit de ketting, anders krijg je hem er nooit meer in. Voor de nieuwste 10- en 11-speed kettingen is dit geen optie. De ketting zal al snel breken, als het al lukt.

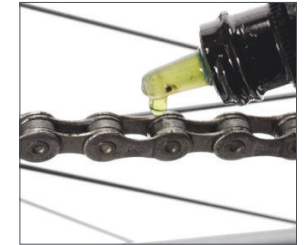
4 STIJVE SCHAKELS

Stijve schakels worden veroorzaakt door de buitenplaten van de ketting, die tegen de roller aandrukken. De meeste kettingponsen hebben een tweede aambeeld, wat gebruikt wordt om stijve schakels op te lossen. Dit aambeeld zit het dichtst bij de druksstift. Draai de druksstift tegen de ketting aan en let op de positie van het handvat. Draai het handvat nu één achttste tot een kwart met de klok mee. Zo druk je op de pen om de buitenplaten wat te spreiden. Verwijder de kettingpons en voel of de schakel nu vrij beweegt. Herhaal dit indien nodig, maar dan vanaf de andere kant van de ketting. Zodra de schakel vrij beweegt moet je controleren of de pen nog gecentreerd in de ketting zit.

5 VERSLETEN KETTING

Het is een wijdverspreide misvatting dat een ketting uitrekt naarmate hij verslijt. Wat er in feite gebeurt, is dat de binnenschakels slijten, daardoor wordt de ketting wel langer. Als de ketting versleten is, vervormt hij de tanden van de kettingbladen en cassette. Op den duur gaat de aandrijving hierdoor slechter schakelen, helemaal wanneer er onder druk wordt geschakeld. Met een kettingslijtagemeter zoals de Rohloff Caliber kun je meten of je ketting is versleten. Een andere optie is om twaalf schakels te meten. Is het stuk ketting 308 millimeter of langer, dan is de ketting versleten en moet hij samen met de cassette vervangen worden.

6 KETTINGVERZORGING

De beste manier om de levensduur van je ketting te verlengen, is door hem regelmatig schoon te maken en te smeren. Bijvoorbeeld met een doek en een beetje ontvetter. Druppel na het reinigen je ketting in met smeermiddel, breng op elke schakel een druppel aan. Je ketting achteruit draaien en tegelijkertijd smeren is een snelle methode, maar je brengt dan teveel smeermiddel aan. Smeer de buitenkant van de ketting niet. De tandwielen hebben al helemaal geen olie nodig! Als je klaar bent, veeg je het overvloedige smeermiddel van de ketting met een doek. Smeer de ketting na elke natte rit, anders zal hij snel gaan roesten. Check de ketting regelmatig op slijtage en vervang hem indien nodig.

Wippermanns kettingslijtagemeter

KETTINGGEREEDSCHAP

Er is een enorme hoeveelheid aan kettinggereedschap verkrijgbaar. Een grote kettingpons is wel zo handig voor in de gereedschapskist, daarmee open en sluit je kettingen in een handomdraai. Hierbij is de Park Tool CT-3 een grote favoriet. Maar de Park Tool CT-5 doet nauwelijks onder voor zijn grote broer, terwijl hij dankzij het kleine formaat makkelijk in je shirt of zadeltas past. Je kunt een versleten ketting herkennen met een liniaal, maar een kettingslijtagemeter is handiger om je regelmatig een check te doen. Snel en gemakkelijk in gebruik, plaats je de slijtagemeter tussen het vereiste aantal rollers. Als de slijtagemeter plat tegen de ketting ligt is de ketting versleten en aan vervanging toe.

Park Tools kettingslijtagemeter

Park Tools stevige kettingpons is makkelijk in gebruik

Shimano's breekpen in verschillende lengtes

Connex Wippermanns sluitschakel

SLUITSCHAKELS EN PENNEN

Quick links, Easy links, Powerlinks – of hoe ze ook mogen heten – zijn een makkelijke manier om een ketting te openen en te sluiten. Shimano- en Campagnolo-kettingen gebruiken speciale pennen om de ketting te sluiten, de meeste andere kettingen gebruiken een sluitschakel. In het laatste geval kun je zonder gereedschap de ketting met je handen openen. Het is wel heel belangrijk om de juiste sluitschakel met een ketting te gebruiken. Maak geen combinaties van verschillende types, al lijken ze te passen. Je kunt sluitschakels voor 8-speed en 9-speed kettingen bijvoorbeeld niet op een 10- of 11-speed ketting monteren. Ook per merk verschillen de breedtes en dus de pinlengte. Het is aan te raden om een reservesluitenschakel of -pen op voorraad te hebben, en mee te nemen met je reservebandje.

SRAM's sluitschakel

Campagnolo-kettingen hebben een speciale schakel om de ketting te klinken